

ZGODNJA DANICA.

KATOLIŠK CERKVEN LIST.

»Danica« izhaja vsak petek na celi poli in velja po pošti za celo leto 7 kron, za pol leta 3 krone 50 vinarjev, za četrto leta 2 kroni. V tiskarni sprejemana za celo leto 6 kron, za 1/2 leta 3 krone, za 1/4 leta 1 krono 50 vin., ako bi bil petek praznik, izide »Danica« dan poprej.

Tečaj LIV.

V Ljubljani, 7. junija 1901.

List 23.

V gozdni senci.

Ni li radost, veverica,
plavati po temnem morju,
nad široko gozdno senco,
pred neba obličjem jasnim —
kakor danes plavaš ti?

Ni li žalost, veverica,
romati po temnem gozdu,
pod široko gozdno senco,
pod visokim, daljnim nebom,
kakor danes romam jaz?

Ni li žalost — ko zasikne
smrtna kosa čez vrhove —
pasti doli v gozdne sence,
nepremične . . . neprestane . . .
kakor padeš enkrat ti?

Ni li radost — ko zaveje
smrtni dih na trudno čelo —
splavati nad puste sence,
v morje večnih solčnih žarkov,
kakor splavam enkrat jaz?

Ti se smeješ, veverica,
in vršičke v skokih ziblješ!? —
A vršički se mirijo
in pomirjeni k nebesom
kakor upi mi kipé

Miroselski.

Sveta velika noč.

MIHAEL,

po božji milosti in božjem usmiljenju knežskof Lavantinski,
velikokrižnik avstrijskega Franc-Jožefovega reda, doktor bogoslovja,

mногоčastiti duhovščini in vsem vernikom svoje škofije pozdrav, blagoslov in vse dobro od Očeta in Sina v edinosti svetega Duha!

(Konec).

S tem, kar sem omenil, preljubljeni, še pa nikakor nismo popolno označili po-

mena veselega vstajenja božjega Izveli čarja. Ono je namreč nadalje krasna predpoda našega duhovnega in pravnega vstajenja, predpoda oživiljenja naših duš. Izveličar ni ostal v grobu, tako tudi mi ne smemo ostati v grobu pregreh. Je tudi grob v duhovnem pomenu: greh, in je tudi duhovno vstajenje: zadobitev milosti. Nihče ne more po grehu mrtvega obuditi k življenju, kakor le vsemogočni Bog. Kakor so pa pri vstajenju Jezusovem sodelovali tudi angeli, slično Gospod porablja v svoji cerkvi angelov, mašnikov kot svojih poslancev, da rešuje ljudi grešnih spon, da jih odvezuje. Ko bi Krist ne bil vstal, bili bi v svojih grehih. Všečevalo je, da po Kristu vse spravi s seboj. Pomenljivo je božji Odrešenik prav na dan vstajenja ustanovil zakrament odpuščenja grehov; to je bilo prvo darilo poveličanega Izveličarja sveta. Dneva ustanovitve velikih zakramentov pokore in presvetega rešnjega Telesa sta blizu svetega velikega petka in stojita kakor dve goreči svetilnici ob vsaki strani križa, ki ji je prižgal. Res, dostojna in pravična je uredba svete cerkve, da naj njeni otroci po pripravah svetega postnega časa prav veliko noč uporabljajo kot čas duhovnega vstajenja.

Cerkev nam zapoveduje, da v tem milost polnem času vredno prejmemo zakrament svete pokore in presvetega rešnjega Telesa. Poleg tega škofje vsled papeževega pooblastila prav na velikonočni praznik delijo v svojih stolnicah apostolski blagoslov s popolnim odpustekom. Pravo velikonočno veselje, pravi velikonočni mir in

blagoslov napolnjuje pa le tiste, kateri z vso zadovoljnostjo izpolnujejo četrto cerkveno zapoved: „Izpovej se svojih grehov postavljenemu izpovedniku najmanj enkrat v letu, in o velikonočnem času prejmi sveto rešnje Telo“. Tam v izpovednici slišiš sladko, tolažbe polno besedo: Noli flere, Maria! Resurrexit Dominus! Ne jokaj, Magdalena! Vstal je Gospod! Vstani tudi ti iz groba prezreh, potem pa ne jokaj, temveč veseli in raduj se! Tam v izpovednici govori Jezus po svojem namestniku, kakor je nekdanj klical ob mrtvaškem odru mladeniča v Najmu: Mladenič, rečem ti, vstani! (Luk. 7, 14. 15). Ali kakor je klical ob smrtni postelji Jajrove hčerke: Deklica, rečem ti, vstani! In zdajci je deklica vstala in hodila. (Mark. 5, 41. 42). Ali kakor je usmiljeni Odrešenik klical ob grobu Lazarjevem: Lazar, pridi vun! In mrlič je zdajci prišel vun, povezan na rokah in nogah s povoji, in njegov obraz je bil zavit v prt. In Jezus reče: Razvezite ga in pustite ga iti. (Jan. 11, 43. 44). Enako govori tudi izpovednik kot namestnik Kristov na zemlji izpovedencu, ki leži v grobu greha in je zvezan z vezmi grešnih navad kakor s povoji, in katerega duša je mrtva za nebeško kraljestvo: Mladenič, mladenka, rečem ti, vstani; in jih odveže vezi grehov ter odvali kamen dolga od njihove vesti, da potem zopet govorijo, to je: da morajo z zasluženjem hvaliti Boga in varno hoditi po potu izveličanja.

Katoliški kristijani! Jezus Krist je premagal smrt, greh in satana, torej nas je rešil in otel iz sužnosti greha, oprostil nas je oblasti peklenškega vladarja. Ah, ohranimo si vendar to prostost, ne vklepajmo se zopet v verige greha in v spone satanove. Bratje, opominja nas vse tako živo sv. Pavel, bratje, postrgajte stari kvas, da bodete novo testo . . . Ker naše velikonočno jagnje, Krist, je darovano. Obhajajmo torej veliko noč ne v starem kvasu, tudi ne v kvasu hudobije in malopridnosti, temveč v opresnih kruhkih čistosti in resnice! (I. Kor, 5, 7. 7). Začnite v moči in milosti Kristovi boj z izkušnjavo, nadaljujte ga srčno in končna zmaga bo vaša. V okrepevanje zauživajte velikonočno Jagnje, ki je bilo zaklano za naše grehe, in prejemaite kruh, ki je prišel iz nebes in katerega zauživanje daje večno življenje. Kdor je moje meso in pije mojo kri, ima večno življenje in jaz ga obudim sodni dan. (Jan. 6, 55). In ako ste

vstali s Kristom, iščite, kar je gori, kjer je Krist, sedeč ob desnici božji. Kadar se bo prikazal Krist, vaše življenje, takrat se boste prikazali tudi vi z njim v časti. Mrtvite torej v sebi huda nagnjenja in poželenja! Slecite starega človeka z njegovimi deli, pa oblecite novega, njega, ki je prenovljen v spoznanju po podobi tistega, ki ga je vstvaril. (Kol. 3, 1. 4. 5. 9. 10).

V vseh rečeh se povrnimo h Kristu, ki je bil izdan zovoljo naših grehov in je vstal zovoljo našega opravičenja. (Rim. 4, 25). Kdor se odvrne od njega, povrne se v temo. Kraljestva in ljudstva, ki so postala nezvesta Kristu in cerkvi ter so prišla ob vero, so izgubila z njo tudi pravost. Odpad od krščanstva izpodkoplje temelj pravemu ljudskemu blagostanju. Le prokletstvo in nesreča sledita odpadu od Odrešenika sveta, kakor tudi nemir in mržnja, zavist in sovraštvo. Toda, Bogu bodi hvala, mnogo je znamenj, da se obhaja povsodi velika noč, povsodi vstajenje. Na vseh straneh in krajih se taja led, pod katerim je bila pokopana vera marsikaterega kristijana. Povsodi se trudijo značajni možje, odvaliti težki kamen, za katerega so potisnili krščanstvo v domačem življenju, v odgoji, v umetnosti in vedi, v javnem življenju in občevanju. Na vsej črti se zopet glasi klic: Krist je vstal! In ako sovražniki svete cerkve tajijo vstajenje krščanstva, in se veselijo, misleč, da so krščanstvo poteptali in uničili, ne morejo utajiti s tem resnice, da se zopet mogočno oživlja, kakor nekdanj tudi farizeji niso nič opravili z lažjo, ki so jo trosili po nagrobnih stražnikih, češ, da Krist ni vstal, temveč so njegovo truplo ukradli le učenci.

Zares, tako veličasten je naš velikonočni praznik, tako izpodbuden in osrečevalen je ta presveti dan, da bi že sam mogel nagibati vse, ki so zunaj katoliške cerkve, k srčnemu obžalovanju, da morajo pogršati tolažbe in podpore, katera bi bila za nje največja sreča v vseh okolnostih življenja. Kako pa morajo obžalovati in objokovati to šele tisti, ki so zabredli v zmoto, zapeljani od drugih ali pa vsled lastne trme, in ki morda letos praznujejo prvič veliko noč zunaj katoliške cerkve!*) O kako se jim mora pač

*) Besede zapisane političnikom (!) na polji verskega življenja — onim, ki so sledili zoperavstrijskima parlamentarcema Schönerer-Wolfu, kličečima »Proč od Rima«. Da nam, srečnejim Kranjcem, ta tok ni bil in ni mar — beležila je »Danica« že 1900, št. 51 in pa 1901, št. 13.

užaliti, ako morajo iti mimo cerkve, v kateri so slišali do zdaj tako veselo peti alelujo, ali so jo pomagali sami prepevati, in se ondi še zdaj razlega zmagovalni slavospev aleluja, pa nič več veselo ne odmeva v njihovih srcih! Kdor veruje v Sina, ima večno življenje; kdor pa je Sinu neveren, ne bo videl življenja, temveč jeza božja ostane nad njim. (Jan. 3, 36). To je volja mojega Očeta, kateri me je poslal, govori Krist, da vsak, ki vidi Sina in vanj veruje, ima večno življenje, in jaz ga obudim poslednji dan. (Jan. 6, 40). O vi ljubi škofljani, ki ste morda odpadli od katoliške vere, vi, žalost mojega srca, vrnite se v naročje najboljše matere, edinoizveličalne katoliške cerkve! Ne veste, kako sladko in srečno se počiva v njenem naročju. Objel bi vse, ki pripeljejo izgubljene ovčice zopet nazaj v ovčjak Jezusa Krista. Da vam bode pa to mogoče, ljubljene v Gospodu, ne dajte se pred vsem sami motiti v veseli veri vstajenja! Gospod je resnično vstal in se je prikazal Simonu. (Luk. 24, 34). In Simon Peter živi še dandanes v Vatikanu v Rimu, in resnica, katero vam oznanjuje on, vas bode oslobodila. Potem boste vedno veseli peli velikonočnico: Aleluja! Slavite Gospoda!

Naposled naglašam z vsim poudarkom še eno in sicer najvažnejšo stran zgodovinskega dogodka in verske resnice častitljivega vstajenja Jezusa Krista, tega njegovega največjega in najvišjega zmagovalca nad vsemi njegovimi sovražniki. Slavno in čudovito vstajenje je za nas najzanesljivejše poročilo našega lastnega vstajenja. Da bi to laglje verovali, obudil je Jezus od mrtvih Jajrovo hčer, mladeniča v Najmu in svojega prijatelja Lazarja. Kot predpodobo našega vstajenja je videl nekedaj veliki prorok Ecehijel zopet oživetih suhe kosti, ležeče na širokem polju. (Eceh. 37, 1—14). V znamenje našega vstajenja so se ob smrti Kristovi na križu odpirali grobovi, in mnogo teles svetnikov, ki so bili zaspali, se je obudilo; in so šli iz grobov in so se prikazali svojim. (Mat. 27, 52. 53). Velika noč je torej tudi praznik upanja in veselega pričakovanja. Pretolažljivo resnico telesnega vstajenja razpravlja po svojem duhovitem načinu sveti Pavel, najboljši tolmač naukov Jezusa Krista, v dolgem, osemindeset vrst broječem 15. poglavju svojega prvega lista do Korinčanov. Med drugim piše slavni apostol o tej skrivnosti takole: Po človeku je smrt in po človeku je

vstajenje mrtvih. In kakor v Adamu vsi umrjejo, tako bodo tudi v Kristu vsi oživel. (I. Kor. 15, 21. 22) In božji Učenik sam je to učil z jasnimi besedami: **Jaz sem vstajenje in življenje; kdor veruje v mene, bo živel, akoravno je umrl.** (Jan. 11, 25).

Ljubljene verniki! Kolika tolažba za nas: Smrti ni več! Jezus je vstal kot prvi med svojimi brati. — Komu se užali, ako zahaja večerno solnce? Kdo žaluje in je neutolažen, ako jeseni obledelo listje pada z drevja? Ali ne vemo, da solnce prihodno jutro v novem žaru zasije na nebeškem oboku? In ali drevje, ki v ledeni zimi stoji kakor mrtvo, ne začne v ljubi pomladi zopet zeleneti in cveteti? In ako vsejano seme strohni v zemlji, ali ne priklje iz njega novo življenje? In gosenica, ki se jeseni zaprede in je kot zapredek v zimskem mrazu kakor mrtva v svojem mešiču, ali ne leta spomladi kot krasno pisan metulj od cvetlice do cvetlice, od lista do lista?

Enako tudi mi, predragi! Naj nas zapelje čas, bolezen, nesreča z ledeno smrtno roko, naj se pogrezne naše telo v temni grob, naj tamkaj strohni, vendar za vselej ni uničeno. Peščica prahu in pepela, ki še preostane od telesa, ne ostane vedno mrtva. Ker vstali, da vstali bodemo, tako kliče veselo sveti Pavel, ker je Krist iztrgal smrti njen plen in jo je premagal za vselej. Na Dunaju v notranji kapeli cesarkega dvora se pri božjem grobu vsako leto nahaja globoko pomenljivi napis: Absorpta est mors in victoria. Ubi est, mors, victoria tua? Ubi est, mors, stimulus tuus? Požrta je smrt v zmagi. Smrt, kje je tvoja zmaga? Smrt, kje je tvoj žalec? (I. Kor. 15, 54. 55). Čisto gotovo udari ura, ko vsi, ki so v grobeh, zaslišijo glas Sinu božjega in pridejo iz grobov, da prejmejo plačilo za svoja dela. (Jan. 5, 25—29). Nedavno sem bral o hvalevredni navadi, ki jo najdeš v švicarski vasi Samaden, katera ima svoje pokopališče zunaj na prijaznem griču. Na tem pokopališču stoji cerkev in v njenem starikavem stolpu visi zvon, s katerim zvonijo samo tedaj, kadar spremljajo utrujenega popotnika k zadnjemu počitku. Le na velikonočni praznik zapoje ta zvon že zgodaj v jutro in poje skoraj neprestano ves dan. Njegov čisti glas doni v dolino, kakor bi hotel povedati živim: Ne žalujte za rajnimi, saj oni živijo in vi jih boste zopet videli, ker je velika noč, ker je Jezus Krist vstal in živi.

Da, vsi bomo vstali neumrljivi, kakor molimo v enajstem členu vere: Vstajenje mesa: toda, dostavlja sveti Pavel, vsi ne bomo izpremenjeni (I. Kor. 15, 51), ali kakor je govoril že veliki prorok Daniel: Veliko izmed teh, ki spe v prahu zemlje, se bode vzbudilo, eni k večnemu življenju in drugi k osramotenju, katero bodo gledali večno. (Dan. 12, 2). Prav to je potrdil tudi Krist z besedami: In bodo prišli, ki so delali hudo, v vstajenje obsojenja. (Jan. 5, 29). — Potemtakem bomo imeli ali v mladeniški lepoti bliščeče, poveličano, nebeško, ali pa ostudno temno, peklenško telo: kakor smo si pač zaslužili. Ah ljubi moji škofljani, kako se bomo enkrat videli? Ali v zoprnem telesu, ki bode zaznamenovano s pečatom pogubljenja? Ne, ljubljene škofljani, za božjo voljo ne to se ne sme zgoditi, temveč v častitljivem, v svetlem telesu se moramo zopet videti. Zato se trudim jaz in se trudijo vsi moji delalci in pobožni duhovniki, da pomoremo sebi in vam vsem k častitljivemu, večno srečnemu vstajenju. Jaz kot višji pastir nočem biti kriv nesreče od Boga mi izročene duhovne črede.

Vsak izmed vas torej reci, obljubi, prisezi danes, pa potem tudi izpolni prisego: Jaz moram častitljivo vstati, naj velja, karkoli hoče! Zato hočem svoje telo posvečevati z resno pokoro in je ohraniti vedno v svetosti. Ako sem zabredel v velike grehe, hočem vstati in nočem več pasti, da vstanem enkrat k časti. — Sladko upanje častitljivega vstajenja nas mora tolažiti v vseh bridkosti in težavah življenja, ob odprtem grobu naših ljubih, ki so nam bili v življenju pri srcu. In ako nam zakrije grob najdražje na zemlji: očeta, mater, brata, sestro, otroka, moža, ženo, prijatelja, učenika, debrotnika, in ako nam hoče, rekel bi, žalosti počiti srce, kadar duhovnik spusti lopato zemlje na ljubljeno krsto in nas spreletava strah in groza, celo takrat nas mogočno tolaži misel: Vstali bomo, zopet se bomo videli! — Kje je našel mož bolečin, mnogoizkušani Job, v svoji zapuščenosti tolažbe, pomoči: in hladila? Morda pri svojih prijateljih, katere je klical na pomoč: Usmilite se me, usmilite se me, vsaj vi, moji prijatelji, ker roka Gospodova me je zadela? Ne — prijatelji niso imeli usmiljenja s prijateljem. Pri tem pa je našel Job na grobu vseh svojih otrok potrebne tolažbe v spominju in v prepričanju prihodnjega vstajenja: Vem, tako je klical, vem, da živi moj odre-

šenik, in da jaz poslednji dan vstanem iz zemlje in bom zopet obdan s svojo kožo, in v svojem mesu bom gledal svojega Boga. To moje upanje je shranjeno v mojih prsih. (Job. 19, 25—27).

Tolažba pobožnega trpina Joba je tudi naša tolažba, in njegovo neomajljivo upanje je tudi naše neomajno upanje. Vi pa me vidite, ker jaz živim, in živeli boste tudi vi! (Jan. 14, 19).

V Gospodu ljubljene škofljani!

Iz rečenega lahko izprevidite, da svojega pastirskega lista ne morem skleniti lepše in primerneje kakor s krasnim velikonočnim predglasjem, ali z molitvijo velikonočne sv. maše, ki pripravlja na povzdigovanje.

„Res je spodobno in pravično, primerno in izveličalno, da tebe, Gospod, sicer vsak čas, vendar pa ta dan slovesneje hvalimo, ko je bil darovan Krist, naše velikonočno Jagnje; ker on je pravo Jagnje, ki je odvzelo grehe sveta. On je zatrl smrt s svojo smrtjo in nam je pridobil življenje s svojim vstajenjem. In zato z angelji in nadangelji, s troni in z gospostvi, in z vso množico nebeške vojne pojemo pesem tvoje slave, neprenehoma kličeč: Svet, svet, svet si ti, Gospod Bog sabaoth. Nebo in zemlja sta polna tvoje hvale. Hosana po višavah. Češčen bodi, ki pride v imenu Gospodovem. Hosana po višavah!“

Tej hvalnici in zahvalnici hočemo dostaviti svojo prosilno molitev, in sicer s sklepnimi besedami ganljivega velikonočnega slavospeva Exsultet: „Prosimo te, Gospod, da podeliš mirne čase, in da nas, svoje služabnike, vso duhovščino in pobožno ljudstvo z našim svetim očetom papežem Leonom XIII. in z našim škofom Michaelom v velikonočnem veselju pod svojim vednim varstvom vodiš, vladaš in ohraniš! Ozri se tudi na našega tebi najvdanejšega cesarja Franca Jožeta Prvega! Ti, o Bog, že poznaš njegovo hrepenenje in njegove želje; dodeli njemu in vsemu njegovemu ljudstvu po neizrečeni milosti svoje dobrote in svojega usmiljenja uživanje stanovitnega miru in nebeško zmago!“

In končno kličemo iz vsega srca: Aleluja! Vstal si, o Gospod in Izveličar! Premagal si satana, greh in smrt. Tebe, ki si vstajenje in življenje (Jan. 11. 25), se hočemo stanovitno držati, Ti sam imaš besede večnega življenja. O najljubeznivši Jezus, ti ljubezen naših src in življenje naših duš, ti naše najvišje dobro in naše vse, vsadi, prosimo te prav ponižno,

vsadi v nas kal nebeške slave, posve-
čujočo milost, da se nam bode ob vstajenju
v večnosti nasproti glasila večna aleluja, ki je
v nebesih jedro vseh hvalnih pesmi in vseh
slavospevov, kakor nas zagotavlja v proroškem
duhu sveti Janez v svojem skrivnem razodetju,
pišoč tako čudežno lepo kakor skrivnosti polno:

„Slišal sem glas, kakor glas mnogih
trum v nebesih, ki so klicale: Aleluja,
češčenje in slava in moč bodi našemu Bogu! In
so zopet klicale: Aleluja! In padli so štiriin-
dvajseteri starešine in četvere živali, in so mo-
lili Boga, ki je sedel na sedežu, rekoč: Amen,
Aleluja! In glas je izšel od sedeža, rekoč: Hva-
lite Boga našega vsi njegovi služabniki, in ka-
teri se ga bojite, mali in veliki! In sem sli-
šal, kakor glas velike množice in
kakor šumenje velikih vod in kakor
bobneuje močnih gromov, reči: Aleluja,
ker kraljuje naš Gospod, vsemogočni Bog! Ve-
selimo in radujmo se, in dajmo mu čast; ker je
prišla ženitnina Jagnjetova in se je pripravila
njegova nevesta. (Skr. razod. 19, 1—8). „Vredno
je Jagnje, katero je bilo umorjeno, prejeti ob-
last in božestvo, in modrost in moč, in čast in
slavo in hvalo! In vse stvari, kar jih je v
nebesih in na zemlji in pod zemljo, in kar jih
je na morju in v njem, vse sem slišal reči:
Njemu, ki sedi na sedežu, in Jagnjetu bodi
hvala in čast in slava in oblast od vekomaj do
vekomaj! (Skr. razod. 5, 12. 13).

V vsej časti in slavi vstali Izveličar, ka-
teri je nad vsim Bog, hvaljen vekomaj
(Rim, 9, 5), ostani pri vas in vas blagoslovi!
On, Bog miru, kateri je izpeljal od
mrtvih velikega pastirja ovec, Jezusa
Krista (Hebr. 13, 20), naj vas posveti v
vseh rečeh, da se ves vaš duh in duša
in telo brez graje ohrani v prihod našega
Gospoda Jezusa Krista! Milost našega
Gospoda Jezusa Krista bodi z vami!
Amen. (I. Tes. 5, 23. 28).

V Mariboru, na praznik Marijinega ozna-
njenja, dne 25. marcija 1901.

† **Mihael,**
knez-škof.

Cerkve in zvonovi v dekaniji Kranj.

(Dalje.)

XIX.

Velesalo.

Podružnica.

Sv. Margareta na Trati.

Kakih deset minut pred velesalsko župnijsko
cerkvijo stoji ob koncu doline na vzvišenem kraju

podružnica sv. Margarete. Proti severu imaš
lep pogled na Karavanke, ob jugu pa se širi
velika planjava z rodovitnim poljem.

Sv. Mihaela, sv. Jurija in sv. Margareto
poznamo kot boritelje z zmajem ter jih častimo
kor zmagovalce pravice nad hudobijo.
In uprav v tej okolici so jim postavili — a menda
le slučajno — svetišča prav blizu eno poleg dru-
zega: sv. Mihaelu v Viševku, sv. Juriju v Šent-
juriju in sv. Margareti na Trati. Cerkveno-zgo-
dovinski pisatelji trdijo, da so tej sv. triadi po-
svečene cerkve zelo stare.

Sv. Margareta je živela v jutrovi deželi ob
času, ko je vladal obširno rimsko državo cesar Dijokle-
cijan (284—305). Njen oče jo je hotel odvrniti od
krščanske vere ter jo, ker vse grožnje niso nič poma-
gale, sam zatožil deželnemu sodniku Olibriju, da je
kristijana. Mnogo mora vsled tega pretrpeti nedolžna
devica, a nobena muka je ne more prisiliti, da bi se
odpovedala pravemu Bogu. V ječi jo je menda izku-
šala celó hudoba, prikazavši se jej v podobi zmaja,
toda zbežala je pred znamenjem sv. križa. Sveti mu-
čenki je slednjič rabelj odsekal glavo. Slikajo jo tako,
da drži v eni roki križ, v drugi pa zmaja na verigi.

Cerkev, takrat še kapela, je pripadala do
leta 1163 crkljanski plebaniji. Oglejski očak
Udalrik II. (1161—1182) e comitibus de
Treven t. j. iz rodovine trebanjskih koroških
grofov, jej podeli tega leta krstne in pogrebne
pravice s samostalnim duhovnikom. Častitljiva
je torej v dvojnem oziru: prvič zaradi starosti,
in drugič zaradi tega, ker je bila več sto let
župnijska cerkev. Še sedaj ima župnija Velesalo
tukaj svoje pokopališče.

Novo prezidano hišo božjo je posvetil z do-
voljenjem patrijarha — kardinala Dominika
Grimani lavantinski škof Leonard I. Peverl
dne 24. oktobra 1511. Sedanji veliki oltar je
iz l. 1679, kakor se čita pod kipom sv. Marga-
rete: *Hoc altare erectum est ad honorem s. Mar-
garithae sub R. D. Mathia Widmar, pro tunc
parocho loci, anno 1679.* (Ta oltar je bil po-
stavljen v čast sv. Margareti, ko je župnikoval
č. g. Matija Vidmar l. 1679). V stranskih dveh
oltarjih sta sv. Ana in sv. Anton Padovan. Delo
kaže, da sta obe sliki Layer-jevi.

Čveterobesedni kronogram nad stranskimi
vnanjimi vrati poroča, da je pogorelo domovanje
sv. Margareti l. 1756 ter dobilo vsled tega to-
liko lepšo sedanjo podobo. Glasi se: POST
IGNEM DECORA ELUCEO. (Po ognju se
bliščim v lepoti). — Staro leseno župnišče je
kupil nekdo z bližnje Police ter iz njega naredil
hišo, kjer se pravi pri „Duhovniku“.

Trije zvonovi imajo v premeru 104 : 80 : 78 cm.
Glasovi so čudna zmes z veliko in malo terco g-h hes-

Mali zvon je pol tona nižji kakor srednji. Takega zvonjenja pač ne moremo imenovati dobrega, vendar se pa tudi slabo zvonjenje vblaži, ako so zvonovi tako obešeni, da se ž njimi lahko zvoni v taktu t. j. v enakomerni zaporedni vrsti.

Veliki s podobami: Križ, Marija s sklenjenima rokama in s sijajem okoli glave, sv. Margareta, sv. Jurij z zmajem. Teža približno 13 stotov, zvonar Benedikt Huetterer v Ljubljani l. 1743. Napis: HAEC CAMPANA FUSA EST PRO MAIORI DEI GLORIA ET IN HONOREM S. MARGARITHAE. (Ta zvon je bil vlit v večjo slavo božjo in v čast sv. Margareti).

Srednji je iz 17. stoletja, težak 7 stotov. Križ, sv. Mihael s tehtnico in z mečem, sv. Jurij z zmajem. IM NAMEN GOTTES BIN ICH GEFLOSEN, DAVID POLSTER HAT MICH ZU LAIBACH ANNO 1668 GEGOSSEN. S. MICHAEL, S. JOHANES, S. MARGARITHA PITE VIR UNS. (V imenu božjem raztopljen sem bil, v Ljubljani David Polster me je vлил l. 1668. Sv. Mihael, sv. Ivan, sv. Margareta prosi za nas).

Mali iz Ivan Kristijan Riser-jeve zvonarne v Kranju leta 1758. Sv. Mihael, sv. Ivan Krstnik, sv. Margareta, klečeč svetnik gleda neko prikazen, sv. Florijan.

V vsej župniji: 2 cerkvi in 6 zvonov.

Župnik Josip Lavtižar.

(Dalje pride.)

V čast presvetemu Srcu Jezusovemu.

„Sin, daruj mi svoje srce!“
(Preg. 23. 26).

Ljubezen Jezusova do nas je nepopisljiva. Iz ljubezni do nas je zapustil svoje pravo bivališče, vsesveta nebesa, iz ljubezni do nas se je včlovečil, postal nam enak, iz ljubezni do nas je stopil s trona veselja in blačenosti na tron žalosti, trpljenja in sramote. — In srce je sedež vseh čustev, vir vseh dejanj: saj je srce vir življenja, delovanja. Iz slabega srca pribajajo slaba dejanja (Mat. 15. 19) iz dobrega srca pa vse najboljše: najboljša čustva se izlivajo iz njega in najboljša dejanja se tu započno. In zares srce Kristovo je moralo biti najboljše srce, ki je kedaj bilo tu na zemlji ker ljubezen, kakor jo je kazal On do nas, presega vse meje. Nikedar ni je bilo dosti, plus ultra . . . še več, tako je gorelo Njegovo srce za nas. Iz ljubezni, ki je plamtela iz presvetega njegovega srca, je dal za nas življenje, take ljubezni nam ne more skazovati srce človeško, zamore nam jo le Srce božje. Iz ljubezni do nas je umrl na križu, zapustil spominj Svoje sv. ljubezni v presv. Reš. Telesu. To je ljubezen brez meje, brez odmora, ljubezen do vseh, do konca, ljubezen vednovečna. Zamore li kedo

imeti večjo ljubezen, kakor da da v smrt svoje življenje? (Iv. 15. 13).

Ljubezen njegovega presv. Srca ga je nagnila, da je postavil znamenje večne zaveze, zakrament sv. Rešnjega Telesa, ona ga sili, da ostaja vedno med nami. Ljubezen do nas mu sladi samoto, rad trpi tu našo brezbriznost, zadovoljno, udano nas čaka, kliče k sebi, želi pritisniti na svoje Srce in nas prešiniti z gorečim plamenom ljubezni, ki žari v tej presvetej zakladnici. Kako goreč je za naš dušni blagor, dan za dnem nas uči čednostij, ki naj bi nas privedlo k nebeškemu očetu. Učite se od mene, ker jaz sem krotak in od srca ponižen (Mat. 11. 29). Da res, on je ponižen, potrpežljiv, krotak. Kako darežljiv do vseh, ki se mu bližajo; z nebeškimi zakladi jih obdarja in odpušča jih blagoslavlja.

Vse to dela ljubezni polno njegovo Srce. Kaj mu pa mi hočemo dati v zadostilo; kako naj mi počastimo ta sv. sedež njegove nebeške ljubezni? Res mi borni otroci nimamo, kar bi bilo njegovim dobrotam v popolno povračilo. S čim hočemo torej stopiti pred njega, kaj mu bode najbolj všeč?

Jezus ssm nas tega uči. On kaže na svoje zavoljo nas ranjeno Srce in vsakemu izmed nas glasno govori: „Sin daruj mi svoje srce!“ (Preg. 23. 26). Da radi, o dobrotljivi Jezus, ti darujemo svoja srca, po katerih hrepeniš, tako goreče koprnish. Tu imaš, o ljubeznjivi Jezus, naše tako revno, tako mlačno, tako mrzlo srce.

O, spremeni je, in vrni nam je spremenjeno. Spolni svojo obljubo: Novo srce hočem stvariti v vas; in novega duha položiti v vas, vzeti vam hočem kamenito srce in dati vam meseno. (Eceh. 36. 26). Tako srce nam daj, da bode podobno vsaj od daleč Tvojemu: daj nam čuteče, hvaležno, darežljivo, požrtvovalno srce, da Ti povrača ljubezen, ki nam jo ti v obilici deliš.

* * *

Tako govorimo presv. Srcu Jezusovemu in prepričani bodimo, da bo z veseljem sprejelo našo prošnjo v zadostilo vse svoje ljubezni. Sinil bode žarek iz njegovega presv. Srca v naše srce in vžgalo v njem ljubezen do njega; ljubezen, ki mu bode v zadoščenje za vse, kar nam je storil.

Vračajmo mu ljubezen z ljubeznijo in izpolnimo njegove želje, zlasti pa se trudimo delati čast njegovemu presv. Srcu v istem smislu,

ki ga imajo njegove neprestano glaseče se besede, veljajoč vsakemu izmed nas:

„Sin, hči — daruj mi svoje srce!“

L. P

Potovanje avstrijskega ministra Viljema viteza dr. Hartel v Bukovino in v Galicijo leta 1900.

Potovanje ministra Hartel-a bode gotovo zanimalo bralce „Zg. Danice“ in sploh vse kroge, ki jim je mar šola in vzgoja mladine.

Dne 2. grudna l. 1900 je obhajala Fran Josipova univerza v Črnovicah svojo petindvajsetletnico. Pri slavnostni seji v sinodalni dvorani nadškofijske rezidence je imel vseučilišni rektor nagovor, kateremu se je odzval dr. vitez Hartel. Minister je rekel med drugim:

„Sto let je bila ta zvesta dežela z Avstrijo zvezana. Ob stoletnici te zveze je hotela vlada z dragocenim darom hvaležna se skazati z ustanovitvijo univerze ali najvišje šole ter sklepni kamen kulture in prosvete položiti. Tudi tej deželi, v kateri bivajo razni narodi, naj bi se vpridile blaginje vede in omike, da morejo njeni sinovi bodisi v prosep krajevnih potreb, bodisi v prosep narodnih interesov in teženj vsikdar pa celokupni državi na korist delovati. Da vstanovitev take visoke šole, to je zares cesarska zahvala.

Tudi število akademikov vedno tukaj raste; v tem zimskem semstru je bilo dijakov 443; toliko, kolikor je štejejo manjše nemške univerze. Vendar pa to število ni odločilno za prosep vseučilišča, niti ni merodajno glede njega pomena in veljave za državo in deželo. Glavni smoter pač bodi univerzi poleg prostega raziskavanja in umetnosti — gojitev strahu božjega, nravnosti in kreposti, kakor je to izraženo v ustanovnem pismu doslovno: „Zlasti se zanašamo“, pravijo presvitli cesar, „da bode univerza ne le torišče in poprišče za prosto raziskavanje in v prosep vsi umetniki človeškega duha; ampak bode naj tudi plemenita gojiteljica strahu božjega, nravnosti in čednosti in naj živi, vspeva in cvete državi in deželi na korist“.

Minister je potem opisal naloge univerze ter je slednjič želel univerzi božjega blagoslova: Vivat, crescat, floreat“.

Potem se je podal minister Hartel v Lvov (Lemberg), kjer je obiskal razne učne zavode. Povsod je bil navdušeno vsprejet.

Župnik Alojzij Kummer.

(Konec prihodnjič.)

Angelj v brezdu hudobij.

V velikih mestih se žalibog ne manjka velikih brlogov. V njih se namreč skrivajo oni, kateri se bojijo dnevne svetlobe in svetne pravice. Satan ima tam

gotovo dovolj rodovitnega polja za setev, med tem ko mora angelj, ki je tudi postavljen za stražo, večkrat žalostno zakriti svoj obraz. Tudi mašnik, kateri je tje poklican k bolniku, je prepričan, da mu bo oprava s kakim hudodelcem.

Tako predmestje se nahaja tudi v velikanskem mestu onkraj oceana v Novem-Yorku. Tu je bil neko noč poklica duhovnik k bolniku. Velikokrat je že stal pri postelji umirajočega, kateri se je obupno boril s smrtjo. Ko je tedaj nekdo po noči ob 3. uri močno pozvonil, ter mu naznanil ulice, kjer je bolnik, vedel je v naprej, da ga k brezbožnežu vodi pot. Neka deklica, katere ime se mu pa ni imenovalo, je potrebovala nujno njegove pomoči. Bilo je štirinadstropno poslopje. V spodnjem nadstropju je bila gostilna, v kateri je nekdo igral na glasovir znani mu napev. Naprej idočemu so se zopet čuli razdrti moski glasovi, vmes je vdaril smrad slabih smodek in opojnih pijač. Mašnik ni takoj vedel, v katerem nadstropju da je bolnica. Ker ni bilo nikake luči, šel je do podstrešja. Tukaj je zapazil na pol odprte duri in slišal vzdihljaje. — Bil je prepričan, da je na pravem mestu in potrka na vrata. Nihče se ne odzove, a vender stopi noter. Svetilka, katera je gorela v spalnici, razširjevala je slabo svojo svetlobo. Iz nasprotne ulice pa je prihajal žarek električne luči prav na posteljo, v kateri je res ležala mlada deklica. Zraven nje je klečala mati in je imela svoj obraz z rokami zakrit. Bila je tako v svoje misli zatopljena, da ni čula duhovnikovega trkanja. Duhovnik se je bližal postelji ter položil roko na posteljino blazino. Niti zapazil ni v mraku sledove sveže krvi, s katero je bila vsa postelja oškropljena. Deklicin obraz je bil obrnjen k steni in iz na pol odprtih usten je kapljala kri na belo rijuho. V rokah je krčevito držala sv. razpelo. Mati, ki je brez dvombe molila, zbudila se je kakor iz sanj, ter srpo zrla okrog sebe. Molitvena knjiga je še ležala na postelji. Na njeni odprti strani je bilo tiskano: O Jezus, po Tvojem prečastitem srcu in po Marijinem Ti darujem vse molitve, delo in trpljenje današnjega dne. Mašnik je bil sedaj prepričan, da tu nima opraviti s kakim hudodelcem, kakor je menil v začetku. Zgodba bila je navadna, a ginljiva.

Že več kot leto dni je bolehal komaj devetnajstletna deklica; pa vender kakor prodajalka ni hotela svoje službe pustiti. Upala je s svojo trdno voljo premagati bolezen. Ko se je danes zvečer zopet deklica vrnila od svojega dela, poprijele so jo slabosti in prišla jej je kri iz grla. Njena mati je bila v velikem strahu, da bi ji hčerka poprej ne umrla, preden bi ji zamogel duhovnik podeliti sv. zakramentov. In dobrotljivi Bog je molitev žalujoče matere uslišal. Potem, ko je duhovnik dal bolnici sv. odvezo, prišla je zopet k zavesti, ter izrekla željo, naj mu v izpovedi razodene še nekaj in potem prejme sv. obhajilo. Mašnik se je potem podal na pot po Najsvetejše. Kakšne misli so ga pač navdajale, ko je zapustil to bolnično stanovanje?

Takoj nasproti so bile tri prodajalnice in kljub poznej uri še močno razsvetljene, ljudje so hodili eni noter drugi ven. Na levi strani je bila zaloga mrtaških rakev. Posebnega utisa je bila na človeka mala rakev. Za to rakev je bil tudi zraven pripravljen krasen venec iz belih lilij in na svilnatem traku se

je bral napis „mati“. — Zopet je v stanovanji pri bolnici, ki ga je že tako težko pričakovala. Ko je videl bolnično stanje, opomnil jo je, da naj se uda v Božjo voljo. Nisem še dovolj dobra za smrt, deklica šepeče. Upam še več trpeti, da bom tako bolj vredna svojega Izveličarja. Kdo bi se bil nadejal take pobožnosti sredi velikanskega mesta, kjer je mladina izpostavljena vsaki nevarnosti. Zato se je hvaležno ozrl mašnik proti nebu do Boga, kateri pusti, da vzklije tako krasen cvet nedolžnosti v tako svobodnem mestu. Taka krasna cvetka pa je uprav ta deklica, s svojo angeljsko čisto dušo. Pet mesecev je še trajala bolezen mlade deklice, katera je pa prenašala vse bolečine z junaško potrpežljivostjo.

Nekega večera nekako ob deveti uri bil je zopet poklican mašnik k njej, in ko pride, vidi, da jej že smrtni angelj čelo poljublja. Bila je še pri popolni zavesti, zato ji je mašnik še enkrat podelil sv. zakramente za umirajoče. Nato jo je zapustila zopet zavest in pojemala je počasi, kakor svetilka, katerej primanjkuje olja. Ko je duhovnik molil uprav poslednje molitve za umirajoče ter končal z lepimi besedami: „Naj ti pridejo naproti vsi mučeniki, vsi z lilijami ovenčani spoznavalci, ter zbori svetih devic in naj te popeljejo k neomadeževavemu jagnjetu“ — vzdihne še enkrat globoko — in umrje.

Še sta klečala dušni pastir in mati pri postelji umrle. Skozi odprto okno pa se je tisti hip utrnila na višnjem nebu bliščeča se zvezda ter izginila za križ misijonske hiše. — Kadar pastirji zahodne Francije vidijo, da se utrne zvezda, prekrizajo se pobožno v trdni veri, da se je zdajci preselila duša iz tega čarlarnega sveta v svitla nebesa. In to trenutje se je res preselilo čista duša k Stvarniku Bogu.

Gospica M. R.

I. Bratovske zadeve molitvenega apostolstva.

(Spis potrdili in blagoslovili sv. Oče.)

a) Glavni namen za mesec junij:

Kraljestvo Srca Jezusovega.

b) Posebni nameni.

6.) **Praznik psv. Rešnjega Telesa.** Hvaležna ljubezen do Odrašenika v najsv. Zakramentu. Duhovniki in bogoslovci.

7.) **Sv. Robert, opat.** Verske družbe. Pobožna molitev za verne duše v vicah. Red cistercijancev.

8.) **Sv. Medard.** Sadovi duhovnih vaj in misijonov. Duhovniki in obhajanci. Nesrečni duhovniki.

9.) **Sv. Prim in Felicijan.** Neustrašenost katoliških mož. Socijalna in slovstvena podjetja.

10.) **Sv. Margareta, kraljica.** Cesar avstrijski. Slovenke in slovenska mladina sploh.

11.) **Sv. Barnaba, apostol.** Združenje vzhodne cerkve z Rimom. Novoposvečeni mašniki.

12.) **Sv. Leon III., papež.** Sv. oče. Uradništvo. Edinost med avstrijskimi katoličani.

13.) **Sv. Anton Padovanski.** Tretji red sv. Frančiška. Redovni novinci. Cerkevni govorniki.

N.

II. Bratovske zadeve N. lj. Gospé presv. Jezusovega Srca.

Zahvala.

Prisrčna zahvala ljubemu Bogu, Mariji prečisti Devici, sv. Jožefu, sv. Frančišku, sv. Antonu Padovanskemu in sv. Judu

Tadeju za veliko milost zadobljenega zdravja. Še posebno zahvalo pa sv. Antonu, ker je vselej posređoval pri Bogu za me, da sem bila na njegovo priprošnje vedno vlišana v vseh dušnih in telesnih bridkosti. Obljubila sem v »Danici« naznanitve. Torej bodi izpolnjeno.

B. B. iz Idrije.

Listek.

Bratovščina vednega češčenja presv. Rešnjega Telesa ima svojo navadno pobožnost dne 13. junija v Uršulinski cerkvi. Ob 5. zjutraj pridiga in potem med sv. mašo skupno sv. obhajilo.

Škofijska kronika.

P. n. č. gospodom duhovnikom. I. Praznik presv. Srca Jezusovega. Za praznik presv. Srca Jezusovega ponovim vse, kar sem zadnje dve leti določil: 1.) V vsaki župniji naj se praznuje tridnevnic: četrtek in octava Corporis Christi, petek in festo Ss. Cordis in soboto naj bodo zvečer ali pa po sv. maši zjutraj slovesne litanije presv. Srca Jezusovega z dotično pravno molitvijo; ako se doda kratko berilo ali kratek govor vsaj v petek, povišala se bo pobožnost in povečala korist; 2.) v nedeljo po prazniku naj bode duhovno opravilo prav slovesno coram Sanctissimo s primerno pridigo; kjer je dvojno duhovno opravilo, naj bode oboje slovesno; popoldne naj se Presveto izpostavi eno uro in potem naj bodo pete litanije z blagoslovom; 3.) v stolnici bo v petek ob desetih pontifikalna sv. maša; zvečer ob sedmih slavnostni govor, litanije in blagoslov; Najsvetejše se bo izpostavilo ob šestih zvečer; 4.) priporoča naj se vernikom, da se posebno petek in nedeljo udeleže svetega obhajila v spravo za vsa razžaljenja, katera mora Gospod Jezus Krist trpeti pričujoč med nami v pr.-sv. Rešnjem Telesu. Šolska mladina, tretjeredniki, Marijine družbe bi mogle sveto obhajilo skupno prejeti. II. Novomašniki. V smislu in po določbah sv. cerkve naj se v vseh župnijskih in redovniških cerkvah razglase letošnji novomašniki; vernikom naj se na srce položi, da prav goreče za nje molijo, da bi mogli prav vredni duhovni postati.

Anton Bonaventura, knežškof.

Duhovniške spremembe v ljubljanski škofiji. Podeljene so župnije: Banja Loka veleč. gosp. Frančišku Andrejak, župniku v Mozeljnu; Kovor v. č. g. Josipu Lavtižar, župniku v Ratečah; Predvor v. č. gosp. Mateju Jereb, župniku v Št. Janži; Prem v. č. gosp. Ivanu Lovšin, župniku pri Sv. Vidu nad Cirknico. Kanonično vmeščeni so bili č. gg.: Tomo Rožnik na župnijo Selica dne 24. aprila 1901; Jakob Lebar na župnijo Polom (Ebenthal), dne 6. majnika 1901 in v. č. gosp. župnik Ivan Zupančič na župnijo Šmihel pri Žužemberku, dne 6. majnika 1901. Stalni pokoj je dovoljen v. č. gosp. zlatomašniku duhovnemu svetniku Frideriku Hudovernik, župniku v Lescah. Umrli je č. gosp. Blazij Muhovec, vpokojeni mestni kapelan v Kameniku, dne 26. aprila 1901. Priporoča se v molitev č. gg. duhovnim sobratom.

Po „Ljubljanskem škofijskem listu“ 4. majnika 1901, št. V.

Popravek.

V pesmi »Smrtni glas« »Dan.« št. 22, str. 169 beri prvo vrstico družega odredka: »Nocoj o b meni vonjaj.«